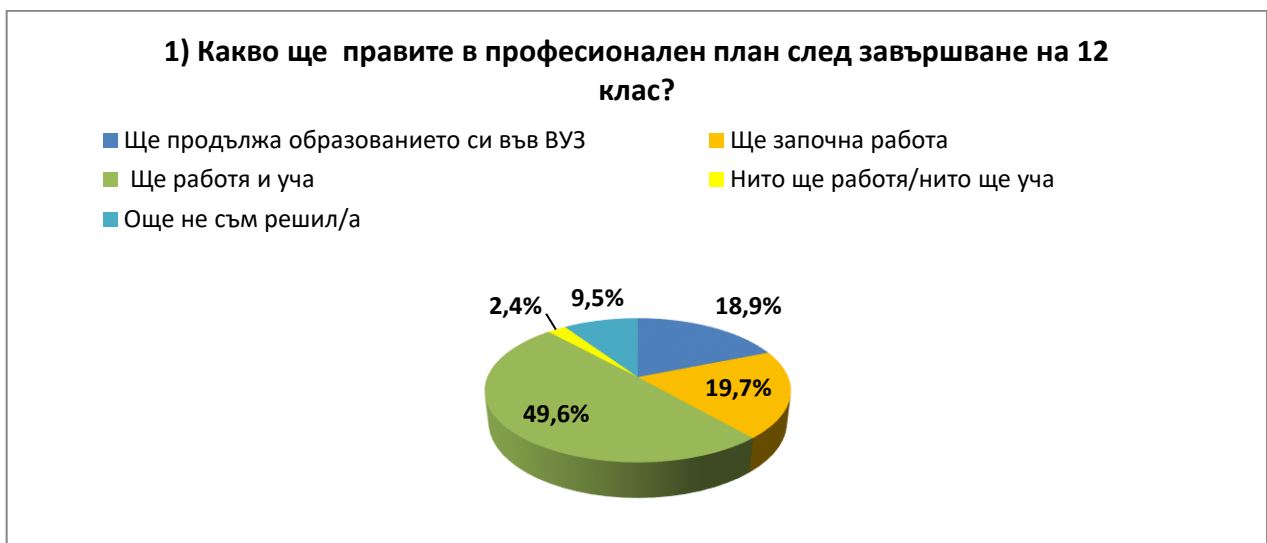

Резултати от анкетното проучване сред учениците от 12 клас от професионалните паралелки на средните училища и гимназии в област Габрово, проведено в периода (учебна 2021-22 г.)

В периода октомври 2021- май 2022 г. бе проведено анкетно проучване сред учениците от 12 клас от професионалните паралелки на училищата от област Габрово за готовността им за избор на образование във ВУЗ, и за нагласите им за реализация на пазара на труда.

В проучването взеха участие 127 ученика от 12 клас от училищата на област Габрово, които предлагат обучение в професионални паралелки. В изследването се включиха 5 от предлагащите обучение по специалност от професия в 12 клас училища от област Габрово.

Въпрос №1: Какво ще правите в професионален план след завършване на 12 клас?

От отговорите на първия въпрос се вижда, че по-голямата част от учениците ще опитат да съвместят обучението във ВУЗ и работа. Това са 49,6% от отговорилите на този въпрос. Че само ще учат са посочили 18,9%. Тези, които ще потърсят веднага реализация на пазара на труда са 19,7%, а 9,5% споделят, че още не са взели решение какво ще правят. Трима ученика или 2,4% от анкетираните са споделили, че нито ще работят- нито ще учат.

Въпрос №2: Ако поне единият Ви избор е да учите, какво избирате?

Виждаме, че 57,5% от анкетиранияте ученици са посочили, че ако продължат да учат, то ще продължат в специалност, която е различна от тази, по която се обучават в момента. В същото професионално направление ще се обучават едва 23,0% от анкетиранияте, а 19,5 % споделят, че още не са решили какво ще правят (към момента на провеждане на анкетата).

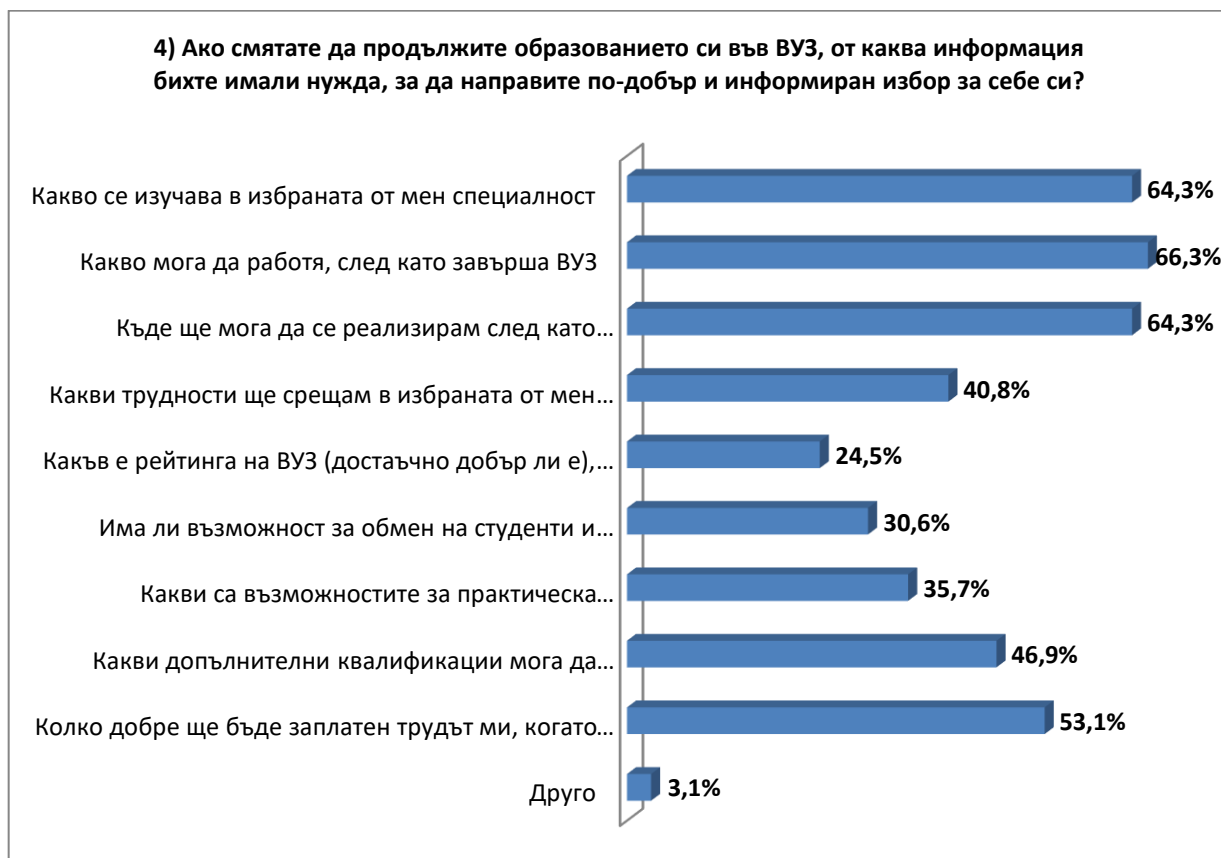
Въпрос №3: Ако поне единият Ви избор е да работите, какво ще изберете?

Виждаме, че едва 30,8% от анкетиранияте споделят, че, ако започнат работа, то това ще е работа по специалността, по която се обучават в момента. Виждаме също, че 50,8% от участвалите в анкетата младежи, казват, че ще търсят каквато и да е работа.

В графата „друго“ са отбелязали 18,8%. Една част от респондентите са посочили различни конкретни професии или известни фирми в региона. Малка част са писали собствен бизнес. Други са посочили, че ще търсят работа, която да отговаря на интересите и плановете им.

Въпрос №4: Ако смятате да продължите образованието си във ВУЗ, от каква информация бихте имали нужда, за да направите по-добър и информиран избор за себе си?

За да направят по-добър и информиран избор 66,3% от абитуриентите споделят, че биха искали да знаят какво точно ще могат да работят след завършване на висшето си образование. На второ и трето място 64,3% искат да знаят повече за това, какво ще се изучава в избраната от тях специалност, и къде ще могат да се реализират след завършване на висшето си образование. Колко добре ще бъде заплатен труда им се интересуват 53,1% от анкетираните.

Най-малко ученици се интересуват от това какъв е рейтингът на ВУЗ-а, в който ще учат- 24,5% и дали в избрания ВУЗ и специалност има възможност за студентски стажове и обмен- 30,6%.

В ред „други“ са посочили нещо 3,1% от анкетираните. Едни са писали, че нямат нужда от информация, други, че на са решили, а един ученик се интересува колко лесно ще може да си намери работа по специалността, която ще избере.

**Сумата от процентите надхвърля 100%, тъй като учениците са давали повече от един отговор.*

Въпрос №5: Един ден все пак ще се наложи да работите. В кои от посочените по-долу области смятате, че може да имате нужда от повече информация и/или обучение?

5) Един ден все пак ще се наложи да работите. В кои от посочените подолу области смятате, че може да имате нужда от повече информация и/или обучение?

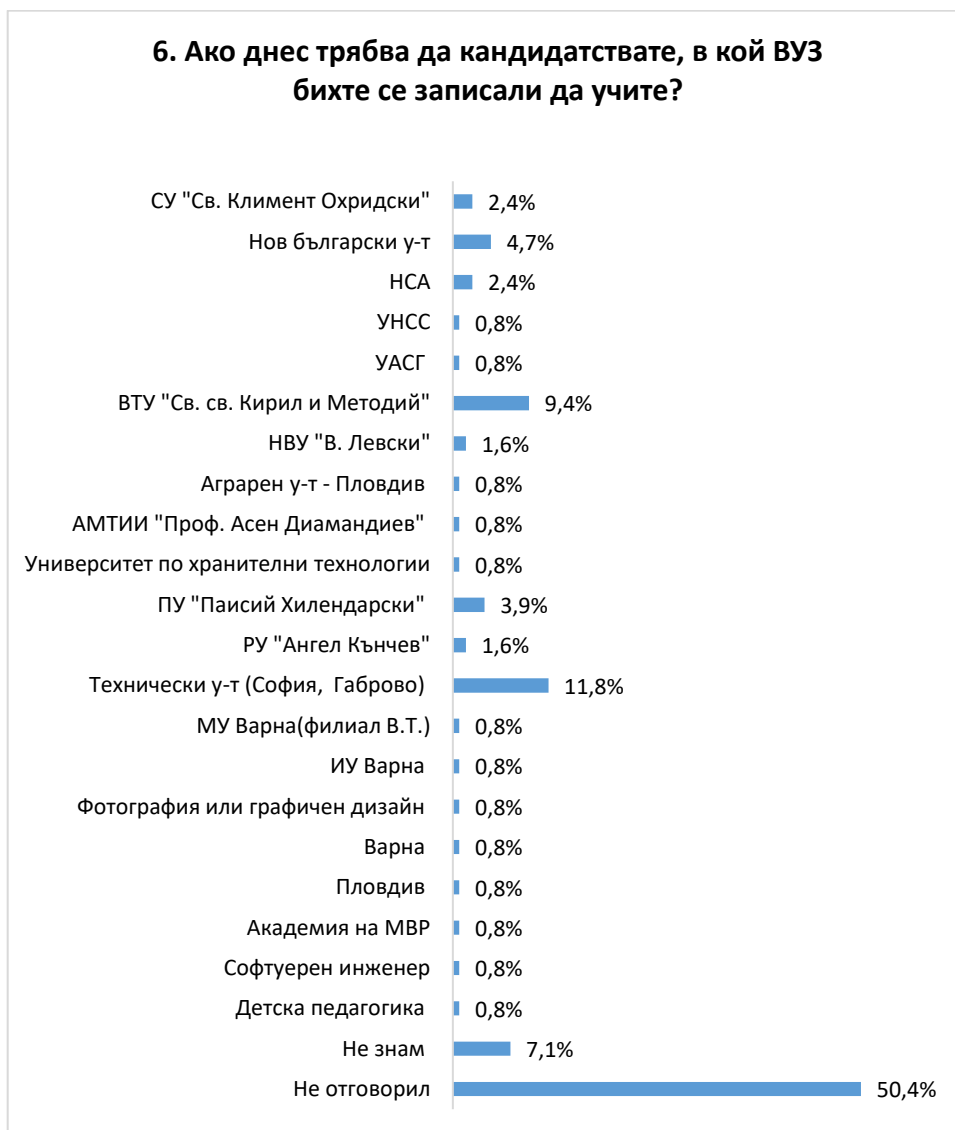
Запитани в коя област биха имали нужда от допълнително обучение и информация, най-много ученици биха искали да бъдат обучени как да подготвят документите си за кандидатстване- 56,8%. Следва желанието на учениците да бъдат подготвени как да се държат на интервюто за работа- 44,0% искат това. На трето място младежите се интересуват от това как да търсят работа- 39,2% са посочили това.

През изминалата година малко над половината- 50,5% от учениците са посочили, че биха искали да знаят какви ще бъдат задълженията на работното им място. Тази година броят на децата, посочили този отговор е намалал наполовина, и е на последно място, посочен от 25,6%.

18,4% от анкетираните смятат, че нямат нужда от допълнителна информация и/или обучение.

**Сумата от процентите надхвърля 100%, тъй като учениците са давали повече от един отговор.*

Въпрос №6: Ако днес трябва да кандидатствате, в кой ВУЗ бихте се записали да учите?

**Сумата от процентите надхвърля 100%, тъй като част от учениците са давали повече от един отговор*

Въпрос №7: Имате ли нужда от помощ и подкрепа при професионалната си реализация?

От отговорите на следващия въпрос става ясно, че 29,9% имат нужда от помощ и подкрепа в процеса на планиране и управление на кариерата. Тези, които ясно са заявили, че нямат нужда някой да им помага или да им окаже подкрепа са 24,4%, а онези, които се колебаят в отговора на този въпрос са 45,7%.

Въпрос №8: Кой според Вас, би могъл да Ви помогне в професионалната Ви реализация или избор на ВУЗ?

Този и следващият, 9-ти въпрос, имат за цел да установят, кои се значимите хора в живота на ученика, които могат да му помогнат в професионалната му реализация. Независимо дали на този етап ще учи, работи или ще съвместява двете дейности.

От отговорите на 8-ми въпрос се вижда кои възрастни около себе си абитуриентите разпознават като хора, които могат да им бъдат от полза. Очертава се един по-широк кръг, в който учениците, освен родителите- 62,2%, приятелите- 36,2% и учителите- 27,6% (както бе в 7 клас), вече допускат и професионалистите, които упражняват професията, която са избрали да придобият (или близка до нея)- 63%, както и студентите, които се обучават в избраната специалност- 38,6%, от учениците са ги посочили като референтни личности. Повишава се броя на учениците (в сравнение със седми клас), които гласуват доверие на кариерните консултанти. Тук процентът е вече 18,9 %. А 11% смятат, че експертите от Бюрото по труда са тези, които биха им оказали помощ и подкрепа.

5,5% от анкетираните не разпознават никого от посочените като човек, който може да им помогне в избора на професия и бъдещата им реализация.

В графата „други“ 0,8% е отбелязано, че ученикът сам ще направи избора си.

**Сумата от процентите надхвърля 100%, тъй като учениците са давали повече от един отговор.*

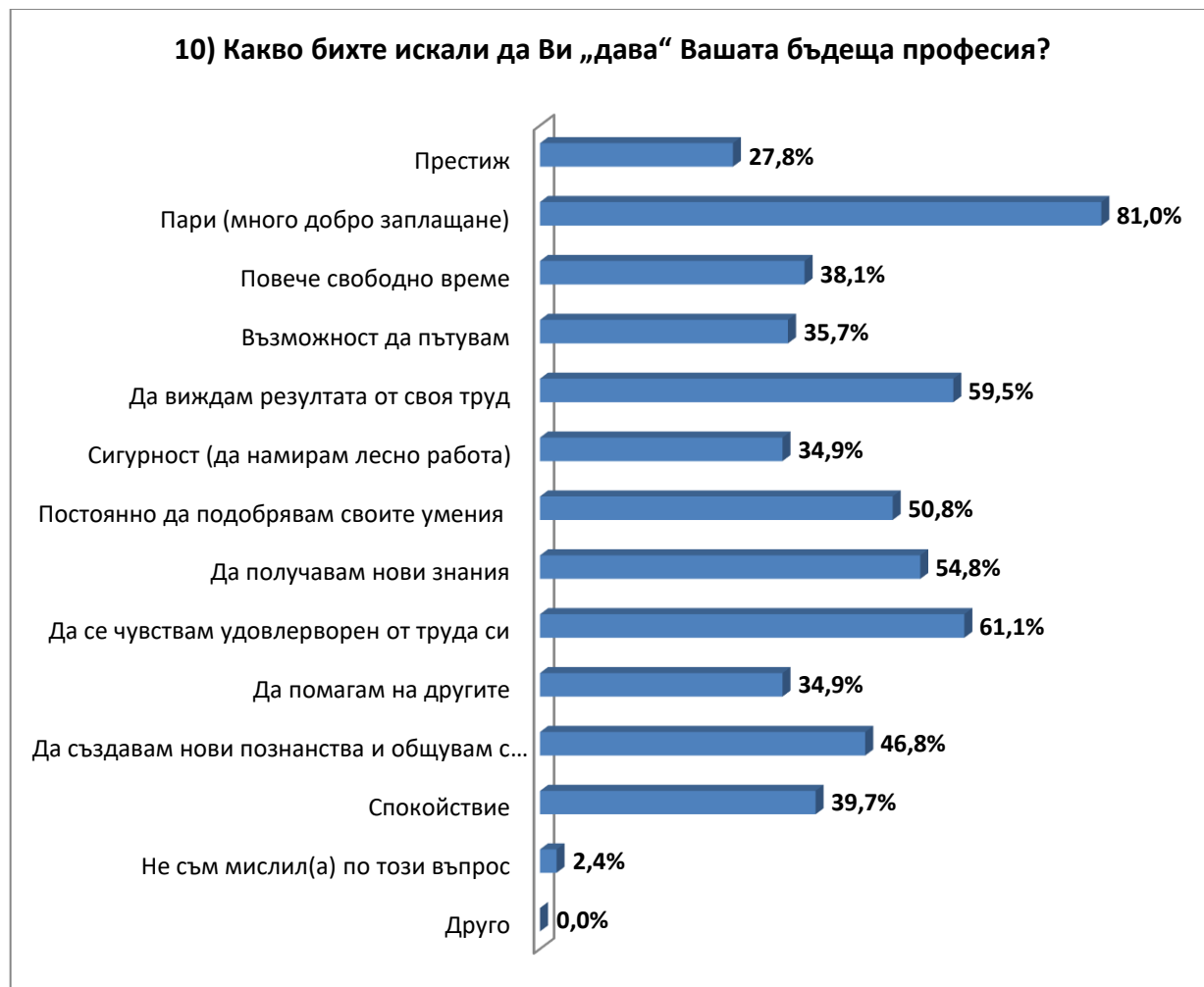
Въпрос №9: С кого сте склонни да обсъдите своето бъдеще (ВУЗ, работа, кариера)?

Този въпрос е подобен на предходния, но цели да провери готовността на учениците да се свържат и да потърсят помощ от някой от тези хора. С други думи, предполага инициатива и действие. Тук на първо място са родителите, вече посочени от 82,7% от анкетираните, което е с около 20% повече от предходния въпрос. Следват приятелите с 59,8%. Вижда се, че процента на професионалистите е паднал от 63% при 8-ми въпрос на 41,7% тук. Драматично е паднал и процента на учениците, които биха потърсили студент за помощ и съвет от 38,6% на 22,1%-43,7%. Леко е нараснал броят на учениците, които биха се обърнали за помощ към кариерните консултанти.

** Броят на процентите надхвърля 100, тъй като някои от учениците са давали повече от един отговор!*

Въпрос №10: Какво бихте искали да Ви „дава“ Вашата бъдеща професия?

Запитани какво биха искали да получават от бъдещата си професия, учениците са дали отговори, сходни на миналогодишните. На първо място са посочили „много добро заплащане“ отбелязано от 81% от анкетираните. Следват удовлетворението от труда– 59,5% и възможността виждат резултата от труда си- 59,5%. Най-малко ученици- 27,8% искат тяхната бъдеща професия да е престижна, а 2,4% споделят, че не са мислили по този въпрос.

**Сумата от процентите надхвърля 100%, тъй като учениците са давали повече от един отговор.*

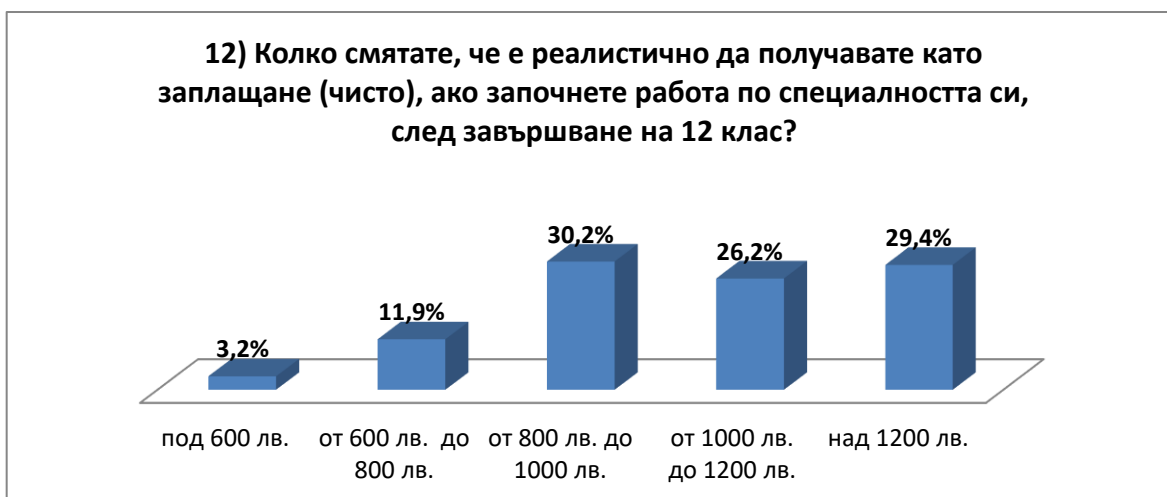
Въпрос №11: Атрибути по ранг

При предходния 10-ти въпрос учениците можеха да избират неограничен брой атрибути на професията, а класирането бе на база брой избори.

В този 11-ти въпрос учениците бяха помолени да изберат трите (или по-малко, ако са избрали по-малко от три) най-важни за тях отговори, които са отбелязали в предходния десети въпрос и да ги подредят като най-важният поставят на първо място. На отговорите, поставени на първо място, бе придадена стойност 3 (точки), на второ -2, а на трето- 1. Така класирането се получава на база брой получени точки. Най-много точки, отново на първо място, са „парите (много добро заплащане)“, на второ- „да виждам резултата от своя труд“ и на трето- „да получавам нови знания“. На четвърто е- „да чувствам удовлетвореност от труда си.

Въпрос №12: Колко смятате, че е реалистично да получавате като заплащане (чисто), ако започнете работа по специалността си, след завършване на 12 клас?

Едно от условията за по-лесна адаптация на работното място е младежите да имат реалистични очаквания за бъдещите си професионални задължения, за условията на труд, и за заплащането, което ще получават.

Запитани какво заплащане очакват да получат, ако започнат работа по специалността, над половината, а именно 55,6% от анкетираните са споделили, че очакват да получават над 1000 лв. нетно възнаграждение (26,2%- от 1000 до 1200 лв. и 29,4% над 1200 лв.). Най-голямата група-30,2% очакват да получават между 800 и 1000 лв. Между 600 и 800 лева очакват 11,9%, а 3,2% очакват да получават под 600 лв. нетна работна заплата.

Въпрос №13: Знаехте ли какво ще работите (бяхте ли добре запознати с професията, която избирате), когато кандидатствахте в средното училище?

Видно от отговорите на този въпрос 44,1% от учениците споделят, че са били добре запознати с професията, която са избрали в седми клас. Всеки четвърти ученик-25,2% казва, че е бил запознат, но е имал нужда от допълнителна информация. Близко 20%, а по-точно 19,7 признават, че не са знаели почти нищо за професията, която са избирали. Останалите 11% споделят, че не могат да преценят.

Въпрос №14: Ако днес имате възможност да се върнете в 7 клас и да кандидатствате на ново, бихте ли избрали нещо друго ...?

Отговорите на този въпрос показват доколко учениците смятат избора си в 7 клас за правилен.

Виждаме, че по-голямата част от анкетираните- 44,9% (миналата са били 65,2%), споделят, че не биха променили избора си. Всеки трети, а именно 33,9% споделят, че биха избрали нещо друго. Останалите 21,3% не могат да преценят.

14., ако да какво?

От тези които биха променили избора си, (общо 33,9%) 6,3% биха избрали друга професия в същото училище, а 13,4% друга професия в друго училище. Или, ако обобщим 19,7% биха останали в професионалното образование.

От останалите 6,3% биха избрали спортно училище, а в училище по изкуствата биха учили 2,6%. Профилирана паралелка биха избрали 1,6%.

**Отговорите на този въпрос са на база на онези 33,9% от учениците, които са отговорили, че биха избрали нещо друго, ако имат възможност да коригират избора си в 7 клас.*

Въпрос №15: Къде виждате бъдещата си професионална реализация?

Всеки трети ученик или 34,1% от анкетираните ще остане в родното си място, за да се реализират професионално. Друга голяма група от 37,3% виждат професионалната си реализация в друг голям град на България, различен от гр. София. В столицата ще търсят реализация 15,1% от анкетираните, а в малък град или село 3,2%. В чужбина ще се реализират 34,1% от учениците, като 22,2% ще търсят реализация в страна от Европейския съюз, а 11,9% в страна извън ЕС.

**Сумата от процентите надхвърля 100%, тъй като учениците са давали повече от един отговор.*

Въпрос №16: Респонденти по пол:

Броят на учениците, участвали в анкетирането е 127, като младежите са 76,4% от общия брой, а девојките 23,6%. Като цяло в професионалните паралелки в област Габрово има записани повече момчета, отколкото момичета.

**** Екипът на ЦПЛР „Карьерно ориентиране- Габрово“ се въздържа от коментар върху резултатите от проучването. Ние сме направили своите изводи и ще вземем предвид резултатите от анкетата при планиране на работата си за предстоящата учебна година.*

Център за подкрепа на личностно развитие „Карьерно ориентиране – Габрово“
гр.Габрово, пл. „Възраждане“ №3, тел.: 066 988 889; e-mail:cko_gabrovo@mon.bg, www.kariera-gabrovo.com

*Нека всеки, комуто тези резултати биха били от полза, сам направи анализ от позицията на собствената си експертиза. ****

Пенко Атанасов